

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Волинський національний університет імені Лесі Українки
Факультет культури і мистецтв
Кафедра образотворчого мистецтва

СИЛАБУС

вибіркової навчальної дисципліни
«ІКОНОПИС. ПРАКТИЧНИЙ КУРС»

підготовки магістра
освітньої програми

023 Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація

Силабус навчальної дисципліни «ІКОНОПИС. ПРАКТИЧНИЙ КУРС»
підготовки магістра галузі знань 02 Культура і мистецтво, спеціальності 023
Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація, за освітньою
програмою Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація.

Розробник: Берlach О. П., кандидат архітектури, доцент

**Силабус навчальної дисципліни затверджено на засіданні кафедри
образотворчого мистецтва**

Протокол № _____ від _____ 2021 р.

Завідувач кафедри: (_____) Каленюк О. М.

I. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній рівень	Характеристика навчальної дисципліни
Денна /заочна форма навчання	02 – Культура і мистецтво	Вибіркова 2
Кількість годин /кредитів 120 год /4	023 - Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація	Рік навчання 1
ІНДЗ немає	магістр	Семестр 1
		Лекції 10 /2
		Практичні 30 /8
		Самостійна робота 74 /100
		Консультації 6 /10
		Форма контролю: залік – 3 семестр
Мова навчання	українська	

II. Інформація про викладача

ППП **Берlach Олександр Павлович**
 Науковий ступінь **кандидат архітектури**
 Вчене звання **доцент**
 Посада **доцент кафедри образотворчого мистецтва**
 Контактна інформація: тел. **0508605951**, ел. адреса: sasha.berlach@gmail.com
 Дні занять <https://vnu.edu.ua/uk/faculties-and-institutions/fakultet-kulturi-i-mistectv>

III. Опис дисципліни

1. Анотація курсу.

Предметом вивчення навчальної дисципліни є розширення знань та понять з храмової культури, Богослов'я ікони, іконології та іконографії. Студент здобуде практичні навички класичного письма ікони, вміння на базі існуючих класичних ікон створити власну інтерпретацію того чи іншого твору.

Вивчення технік і технологій виконання має будуватись на невід'ємному зв'язку всіх елементів зображувальної мови: композиції, тонових, кольорових, пластичних, просторових співвідношень. Вся система навчання повинна сприяти розвитку образного і абстрактного мислення студентів, вихованню творчого професіонала в галузі.

Основою викладання дисципліни є техніко-технологічні особливості іконопису відповідно до матеріалів. Кожне наступне завдання ускладнюється по зростаючій за методом послідовного засвоєння закономірностей системи навчання.

Цей курс використовуватиме поєднання лекційних, практичних занять і самостійної роботи.

2. Пререквізити: композиція, рисунок, живопис, перспектива, пластична анатомія, кольорознавство, історія мистецтва. Постреквізити: техніки і матеріали в образотворчому мистецтві, монументальний живопис, історія монументального та декоративно-прикладного мистецтва та інші.

3. Мета і завдання навчальної дисципліни.

Мета дисципліни – отримання студентами теоретичних і практичних навичок у створення витворів сакрального мистецтва, зокрема –іконопису.

Завданням дисципліни є засвоєння системи відповідних знань у галузі:

- прищепити студентам повагу до духовної культури людства, навчити їх чемному ставленню до духовного спадку свого народу, дати студентами основи технік і технологій створення ікон, ази іконографії.

- вивчити історію розвитку іконопису в контексті зміни стилів, зокрема в архітектурі (сакральної, світської);

- аналізувати стилістичні та типологічні ознаки основних періодів історії розвитку іконопису;

- розширити знання та поняття з храмової культури, Богослов'я ікони, іконології;

- володіти базовими знаннями історії та богослов'я ікони і особливостями творення ікони з урахуванням усталених канонічних вимог. Володіти технологією класичного темперного іконопису.

- раціонально використовувати техніко-технологічні знання у проектній та виробничій практиці;

- уміти застосовувати специфічні прийоми виготовлення класичних ікон (конструктивно-композиційні, колористичні, техніко-технологічні) у практиці;

- добре володіти основами художньо-образної мови та виражальними можливостями відповідних матеріалів, різними видами художніх технік та технологій;

- застосовувати набуті знання у власних дослідженнях, творчих пошуках.

Для фахового знання в області сакрального мистецтва студентам необхідно вивчити та усвідомити усі аспекти даного предмету, професійно володіти теоретичними та практичними знаннями, основними вміннями і навиками щодо створення класичної ікони та створювати інтерпретацію образу.

4. Результати навчання (компетентності):

- 4.1. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).
- 4.2. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
- 4.3. Здатність переосмислювати базові знання, демонструвати розвинену творчу уяву, використовувати власну образно-асоціативну мову при створенні художнього образу.
- 4.4. Здатність трактувати формотворчі мистецькі засоби як відображення історичних, соціокультурних, економічних і технологічних етапів розвитку суспільства.
- 4.5. Здатність створювати затребуваний на художньому ринку суспільно значущий продукт образотворчого та декоративного мистецтва.

5. Структура навчальної дисципліни.

Денна форма навчання

Назви змістових модулів і тем	Усього	Лек.	Практ роб.	Сам. роб.	Конс	Форма контролю / Бали
Змістовий модуль 1. Богословське розуміння і значення ікони.						
Тема 1. Стильові особливості іконопису. Ікони Христа, Богородиці, Ангелів та інших святих.	40	4		34	2	ДС/5
Разом за модулем 1	40	4		34	2	
Змістовий модуль 2. Технологія класичного письма ікони.						
Тема 1. Техніко-технологічні особливості іконопису відповідно до матеріалів, техніка приготування основи ікони (дошки), прийоми письма класичної ікони.	46	4	20	20	2	ІРС/20
Тема 2. Авторська інтерпретація класичної ікони. Ескізування.	34	2	10	20	2	ІРС/15
Разом за модулем 2	80	6	30	40	4	ІРС/40
Види підсумкових робіт						Бал
Модуль 1. Модульна контрольна робота 1						МКР/ 5
Модуль 1. Модульна контрольна робота 2						МКР/55
Всього годин/балів	120	10	30	74	6	100

*Форма контролю: ДС – дискусія, ІРС – індивідуальне завдання / індивідуальна робота студента, МКР / КР – модульна контрольна робота/ контрольна робота.
Заочна форма навчання

Назви змістових модулів і тем	Усього	Лек.	Практ роб.	Сам. роб.	Конс	Форма контролю / Бали
Змістовий модуль 1. Богословське розуміння і значення ікони.						
Тема 1. Стильові особливості іконопису. Ікони Христа, Богородиці, Ангелів та інших святих.	36	2		40	4	ДС/5
Разом за модулем 1	46	2		40	4	
Змістовий модуль 2. Технологія класичного письма ікони.						
Тема 1. Техніко-технологічні особливості іконопису відповідно до матеріалів, техніка приготування основи ікони (дошки), прийоми письма класичної ікони.	37		4	30	3	ІРС/20
Тема 2. Авторська інтерпретація класичної ікони. Ескізування.	37		4	30	3	ІРС/15
Разом за модулем 2	74		8	60	6	ІРС/40
Види підсумкових робіт						Бал
Модуль 1. Модульна контрольна робота 1						МКР/ 5
Модуль 1. Модульна контрольна робота 2						МКР/55
Всього годин/балів	120	2	8	100	10	100

6. Завдання для самостійного опрацювання.

Самостійна та творча робота студентів має на меті засвоєння умінь та навиків в роботі з навчальними матеріалами, поглиблення та розширення набутих знань та творчого пошуку, сприяє краще організувати свій навчальний та творчий час, працювати з літературою та з сучасною інформаційною технологією, дисциплінує розум, творче мислення, відпрацьовує вміння формувати свої творчі думки, сприяє краще засвоїти навички та майстерність у

живописі. Надає можливість отримувати найновішу інформацію в образотворчому мистецтві.

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
Модуль 1. Змістовий модуль 1. Богословське розуміння і значення ікони.		
1.	Тема 1. Стильові особливості іконопису. Ікони Христа, Богородиці, Ангелів та інші святих.	30
	Разом за змістовим модулем 1.	30
Змістовий модуль 2. Технологія класичного письма ікони.		
2.	Тема 1. Техніко-технологічні особливості іконопису відповідно до матеріалів, техніка приготування основи ікони (дошки), прийоми письма класичної ікони.	20
3.	Тема 2. Авторська інтерпретація класичної ікони. Ескізування.	20
	Разом за змістовим модулем 2.	40
Всього годин		70

IV. Політика оцінювання

Політика викладача щодо студента (*щодо відвідування занять*),
Відвідування занять студентами є обов'язковими, допускаються пропуски занять з поважних причин (хвороба студента, сімейні обставини).

Теми пропущених занять повинні бути відпрацьовані студентом самостійно і здані викладачу.

Політика щодо академічної доброчесності.
Виконання практичних завдань повинно бути повністю самостійним. Очікується, що студенти будуть дотримуватись етичних норм та не допускати обману та плагіату. Обман та плагіат включають подання робіт, які не є особистими розробками, копіювання чужих ідей без відповідного цитування. За наявності плагіату – робота оцінюється на 50% нижче, за повторне використання плагіату – студент не допускається до сесії; за несвоєчасне виконання поставленого завдання оцінка знижується на 10%. Виконання картонів, проектів, ескізів для закріплення знань, умінь і навичок є обов'язковим. Додаткова кількість якісно виконаних ескізів, картонів під час самостійної роботи впливає на оцінювання на користь студента. Всі опрацьовані теми поточного і підсумкового контролю, а також самостійна робота оприлюднюються на перегляд та оцінюються.

Політика щодо дедлайнів(крайній термін) та перескладання. Здача заліку проводиться в терміни визначені деканатом. Студенти які не з'явилися на здачу заліка, з поважних причин, дозволяється перездача в другий термін

встановлений деканатом. Крайній термін здачі заліка дозволяється деканатом тільки в присутності комісії з трьох чоловік включаючи викладача який вів заняття.

V. Підсумковий контроль

Формою семестрового контролю з дисципліни «Іконопис. Практичний курс» є залік. Розподіл балів, що присвоюються студентам з навчальної дисципліни є сумою балів за виконання практичних завдань, самостійну роботу та підсумковий контроль (МКР). Впродовж семестру студент за виконання завдань поточного контролю і самостійної роботи отримує – 40 балів. Підсумковий контроль здійснюється у формі модульних контрольних робіт. Модульні контрольні роботи - це творчі практичні роботи за темами змістових модулів, за кожен з яких студент може отримати максимально 60 балів. Термін здачі модульних контрольних робіт оприлюднюється на початку семестру. До здачі підсумкової модульної контрольної роботи допускаються студенти, які здали усі поточні завдання даного змістового модуля.

У випадку не задовільної підсумкової оцінки, або за бажанням підвищити рейтинг, студент може добрати бали, виконавши певний вид робіт (наприклад, перездати якусь тему, додатково виконати картон, або роботу в іншій техніці з дотриманням технологічної карти відповідно до теми, яка вивчається). В іншому випадку студент здає залік (практична робота за варіантами) і бали за модульні контрольні роботи анулюються. На залік виносяться основні практичні питання, типові та комплексні завдання, відповідно тем змістових модулів.

Приклад завдання для практичної роботи в разі перескладання заліка: Техніко-технологічні особливості створення авторської інтерпретації ікони. Ескізування.

При оцінюванні враховується розуміння принципів створення композиції, вміння грамотно використовувати конструктивні, колористичні та техніко-технологічні особливості, володіння технікою. Максимальна оцінка – 60 балів.

VI. Шкала оцінювання

Оцінка в балах за усі види навчальної діяльності	Оцінка
90 – 100	Відмінно
82 – 89	Дуже добре
75 - 81	Добре
67 -74	Задовільно
60 - 66	Достатньо

ПОТОЧНЕ ОЦІНЮВАННЯ

Оцінка за 40 бальною шкалою	Оцінка за національною шкалою
36-40	<i>“Відмінно”</i> – заслуговує студент, що має міцні, ґрунтовні теоретичні знання, які застосовує на практиці. Студент досконало володіє теоретичним матеріалом, самостійно поповнює свої знання, розуміє та відповідно застосовує поняття й терміни, дотримується методичної послідовності виконання зображення, самостійно аналізує та komponує зображення в картоні, досконало розуміє та застосовує на практиці основні характеристики кольорів (яскравість, насиченість, тон), добре орієнтується в колірній палітрі, охайно та у відведений час виконує завдання.
30-35	<i>“Дуже добре”</i> – заслуговує студент, що має ґрунтовні теоретичні та практичні знання, але має стандартне мислення. Студент добре володіє теоретичним матеріалом, розуміє та відповідно застосовує поняття й терміни, дотримується методичної послідовності виконання завдання (технологічні карти), аналізує та відповідно komponує зображення в аркуші, добре розуміє та застосовує на практиці основні характеристики кольорів (яскравість, насиченість, тон), добре орієнтується в колірній палітрі, охайно та у відведений час виконує завдання. Практичні роботи відповідають обраній темі, з незначними технічними недоліками.
25-29	<i>“добре”</i> – заслуговує студент, що має належні теоретичні та практичні знання, але має стандартне мислення. Студент не завжди орієнтується в теоретичному матеріалі, не завжди впевнено та відповідно застосовує поняття та терміни, дотримується технологічних прийомів виконання завдання під керівництвом викладача, аналізує та відповідно komponує зображення в аркуші під керівництвом викладача, допускає помилки в конструктивному, колірному рішеннях, але розуміє та застосовує на практиці основні характеристики кольорів (яскравість, насиченість, тон), добре орієнтується в колірній палітрі, допускаючи не значних помилок, виконує завдання у відведений час.
24-15	<i>«задовільно»</i> - заслуговує студент, що може продемонструвати теоретичні та практичні знання. Студент не орієнтується в теоретичному матеріалі, не впевнено та не завжди відповідно застосовує поняття та терміни, не дотримується техніко-технологічної послідовності виконання завдання, не вдало komponує зображення в аркуші, недостатньо орієнтується в колірній палітрі та допускається значних помилок у проектній діяльності, роботі над картонами, не охайно, зі значним запізненням виконує завдання.

14-10-	«достатньо» - заслуговує студент, що має слабкі теоретичні та практичні знання. Студент слабо орієнтується в теоретичному матеріалі, не впевнено та не завжди відповідно застосовує поняття та терміни, дотримується методичної послідовності виконання завдання під керівництвом викладача, не завжди вірно розуміє та застосовує на практиці основні характеристики кольорів (яскравість, насиченість, тон), допускаючи не значні помилки, орієнтується в колірній палітрі опосередковано, допускається значних помилок у техніко-технологічній послідовності виконання завдання, невчасно виконує завдання.
0-9	«Не задовільно» - заслуговує студент, що має дуже слабкі теоретичні та практичні знання. Студент взагалі не орієнтується в теоретичному матеріалі, не впевнено та не завжди відповідно застосовує поняття та терміни, не дотримується конструктивної та техніко-технологічної послідовності виконання завдання. Відсутні елементарні поняття технології виконання завдання.

ПІДСУМКОВЕ ОЦІНЮВАННЯ

Оцінка за 60 бальною шкалою	Оцінка за національною шкалою
54-60	«Відмінно» – творча робота технічно бездоганна, включає творчий підхід у композиційному і тональному трактуванні.
45-53	«Дуже добре» - творча робота відповідає обраній темі, технічна, з незначними недоліками.
35-44	«Добре» – Творча робота відповідає обраній темі, технічна, з недоліками.
25-34	«Задовільно» – заслуговує творча робота, що може продемонструвати теоретичні та практичні знання виконавця, але відповідає обраній темі та виконана не охайно із значною кількістю помилок.
20-24	«достатньо» - у роботі упущена суттєва сторона питання, необхідна допомога викладача, неточне розуміння змісту і значення термінів і понять, недостатнє використання їх у відповіді. Творча робота виконана на недостатньому художньому рівні. Технічно недосконала.

1-19	<i>«Незадовільно» з можливістю повторного складання.</i> Відсутнє розуміння тематики, невміння охарактеризувати суттєві сторони розв'язання завдання, студент не може пояснити приклади наведені викладачем. Практична частина не виконана. Відсутні елементарні поняття технології виконання .
------	--

VI. Рекомендована література та інтернет-ресурси

1. Берлач О. П. “Малярські техніки, методи і прийоми в станковому живописі”. Методичні рекомендації для студентів спеціальності 6.020200 “Образотворче мистецтво”. Луцьк, 2011. 68 с.
2. Берлач О. П. Засоби зображення предметів в перспективі: методичні рекомендації до виконання завдань самостійної роботи з курсу «Перспектива в образотворчому мистецтві». Луцьк, 2017. 12 с.
3. Икона/[Сост. Кравченко А., Уткин А.]. М.: Стайл ЛТД, 1993. 253 с.
4. Кокорин А. Древнерусская икона и культура Запада. –М.: Московская патриархия, 2012. 136 с., ил.
5. Соколова М. Труд иконописца. М.: Свято-Троицкая Сергиева лавра, 2010. 158 с., ил.
6. Степовик Д. Иконы козацької доби. Укр. культура.–1995.-№ 2-12.-С.39-41.
7. Тарасенко О. Молитва іконописця. Укр. культура.–2000.-№ 1.–С.22-23.
8. Тищенко О. Історія декоративно–прикладного мистецтва України (XIII–XVIII). К.: Либідь, 1992.
9. Учебная программа курса «Иконопись» (Православная историческая живопись). –Электронный ресурс. Режим доступа: <http://hram-kurkino.ru/shkola-ikonopisi.html>
- 10.Фремpton К. Современная архитектура. М.: Стройиздат, 1990. 132 с.
- 11.Шимчук М. Природа вітражу. Львів: ЛАМ, 2001. 75 с.
- 12.Шаров В.С. Академическое обучение изобразительному искусству. М.: Эксмо, 2014. 648 с
- 13.Розвиток іконопису в Україні. –Електронний ресурс. –Режим доступу: <http://www.myasnikov.net/books/pdf/Ikonopis.pdf>
- 14.Руководство начинающему иконописцу. –Электронный ресурс. –Режим доступа: <http://www.myasnikov.net/books/pdf/Ikonopis.pdf>
- 15.Салтыков А. прот. Иконоведение/прот. А. Салтыков. –Электронный ресурс. –Режим доступа: <http://www.golden-ship.ru/load/ikony/1544/34-1-0-19156>.

